

تأثیر سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه بر فرآیند حسابداری

دکتر محمد عرب مازار یزدی
دانشیار دانشگاه شهید بهشتی
مصطفی خرم‌نژاد و عباس فخرآبادی
دانشجویان کارشناسی ارشد حسابداری

مقدمه

تحولات تازه محیط کسب و کار یعنی حذف قوانین و مقررات، خصوصی‌سازی، جهانی‌سازی باعث افزایش رقابت شده و سازمان‌های بزرگ را به شرکت‌های چند ملیتی تغییر شکل داده است. این تغییرات محیط کسب و کار، برای دلالت دارد که شرکت‌ها برای ادامه بقا و موفقیت باید راه‌های جدیدی را جستجو کنند. بطور منطقی، فناوری اطلاعات ابزارهای لازم را برای پاسخ‌دهی موثر و کارا به این تغییرات، در اختیار شرکت‌ها قرار می‌دهد. از طرف دیگر، در خودکارسازی یا اتوماسیون محیط کسب و کار و فناوری اطلاعات، شرکت‌ها برای باقیماندن در عرصه رقابت مجبور به استفاده از فناوری‌های نوین هستند. نمونه بارز برای چنین فناوری‌هایی، سیستم برنامه‌ریزی منابع بنگاه (ERP) است.

از سوی دیگر، فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)^۱ نه تنها سیستم‌های اطلاعاتی بلکه چگونگی انجام فعالیت در سازمان‌ها را تحت تأثیر قرار داده و متحول ساخته است. بنابراین، به نظر می‌رسد که فن‌آوری مزبور می‌تواند شرایطی

چکیده

ظهور عصر فناوری اطلاعات و افزایش رقابت، شرکت‌ها را مجبور به انعکاس تغییرات جدیدی برای باقی ماندن در صحنه رقابت کرده است. سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه (ERP)^۱ امکانات زیادی را برای این محیط کسب و کار جدید عرضه می‌کنند که شامل کاهش هزینه‌های عملیاتی، کاهش زمان چرخه عملیات و افزایش رضایت مشتریان است. در این مقاله، با بررسی نتایج یک مطالعه خارجی انجام شده در رابطه با ۲۶ بنگاه، به توضیح دلایل اساسی این موضع می‌پردازد که چرا شرکت‌ها، سیستم‌های اطلاعاتی سنتی خود را تبدیل به سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه (ERP) کرده‌اند و تغییراتی را مطرح می‌کند که در فرآیندهای حسابداری اتفاق افتاده است. هدف، فقط فهم تغییرات و فواید پذیرش سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه نسبت به "سیستم‌های اطلاعاتی سنتی" (IS)^۲ نیست. بلکه یافتن راه بهتری برای پیشبرد کاربردهای آتی آن است. شواهد تجربی، تغییرات فرآیند حسابداری به دلیل پذیرش سیستم‌های ERP را تایید می‌کند.

را فراهم کند تا شرکت‌ها در مقابل تغییر و تحولات محیطی، واکنش‌های موثرتری از خود به نمایش گذارند. (عرب مازار، باغومیان، ۱۳۸۴)

گسترش سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه امروزه به حدی رسیده که پیش‌بینی می‌شود بازار فروش آنها، از ۱۳/۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۳ به ۱۵/۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۸ برسد. (عرب مازار، حنیفه زاده، ۱۳۸۵)

معرفی سیستم‌های برنامه‌ریزی بنگاه

رشد سازمان‌ها، ایجاد بخش‌های مختلف و افزایش تعداد وظایف، منجر به ایجاد سیستم‌های متعدد در بنگاه‌ها شد (قسمت فروش، حسابداری، منابع انسانی و ...). در نتیجه در بسیاری از موارد اطلاعاتی مشابه به صورت موازی در سیستم‌های مختلف سازمان تهیه و ذخیره می‌شدند. این امر باعث ایجاد مشکلاتی نظیر موارد زیر شده بود:

● ایجاد تناقض در سطح اطلاعات از بابت تغییر یا تصحیح اطلاعات در یک سیستم و عدم تغییر آن در سیستم‌های دیگر.

● افزایش احتمال ورود اطلاعات یکسان در سیستم‌های مختلف بطور اشتباه.

● عدم دسترسی به تمام اطلاعات برای تصمیم‌گیری در کوتاه‌ترین زمان ممکن و با حداقل هزینه.

بنابراین، شرکت‌ها به دنبال سیستم‌هایی بودند که بتوانند این قبیل مشکلات را برطرف کنند. سیستم‌های برنامه‌ریزی بنگاه نوعی چاره‌جویی برای رفع این مشکلات است. (سعیدی، ۱۳۸۴)

در یک تعریف ساده، سیستم‌های برنامه‌ریزی بنگاه سیستمی از فرایندها، قوانین، الگوریتم‌های یکپارچه است که برای انجام اعمال تکراری و مداوم استفاده می‌شود (مکاری، ۱۳۸۴). عنوان سیستم برنامه‌ریزی منابع بنگاه (ERP) یک اصطلاح عام برای سیستم‌های نرم‌افزاری محاسباتی یکپارچه است که شامل مجموعه‌ای از برنامه‌های کاربردی کسب و کار برای انجام عملیات حسابداری، کنترل موجودی، پشتیبانی و غیره می‌باشد. ماهیت سیستم برنامه‌ریزی بنگاه (ERP) جامع، خودکارکردن فرآیندهای کسب و کار، تسهیم اطلاعات عادی اما با اهمیت در سراسر سازمان و تولید اطلاعات بلادرنگ است. در تعریف جامع،

آن را می‌توان سیستمی دانست که با بهره‌گیری از مفاهیمی نظیر مهندسی مجدد فرایندها (BPR) و یکپارچه‌سازی سیستم، این نتایج را برای سازمان به همراه دارد:

● بهبود زنجیره تامین مواد و منابع

● کاهش موجودی‌ها

● حذف اقدامات تکراری

● کاهش زمان تولید

● افزایش انعطاف پذیری و بهینه سازی تولید (اعتماد مقدم، ۱۳۸۴)

تفاسیر و تعاریف مختلفی از سیستم برنامه‌ریزی بنگاه وجود دارد. اما ویژگی کلیدی در سیستم برنامه‌ریزی منابع بنگاه، یکپارچگی آن است.

اگرچه سیستم‌های اطلاعاتی سنتی برای مدیران، امکانات پردازش معاملات، گزارشگری و تولید اطلاعات برای تصمیم‌گیری را فراهم می‌کنند، اما به نظر می‌رسد برای محیط کسب و کار جدید کافی نباشند، آن هم در جایی که خودکار، اثربخشی و کارایی در عملیات و اطلاعات بلادرنگ عوامل مهمی برای موفقیت شرکت می‌باشند.

منشای پیدایش سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه

سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه از فن‌آوری‌های پیشرفته تولیدی (AMT)^۵ حاصل می‌شوند و برای افزایش کیفیت، پایین آوردن سطح موجودی‌ها، بهبود خدمات به مشتری و برای انعطاف‌پذیری در تولید به کار می‌روند. می‌توان اولین نرم‌افزار مرتبط با این قلمرو را، نرم‌افزارهای فهرست مواد اولیه (BOMP)^۶ دانست. در حدود ۱۹۶۰ با بهره‌گیری از رایانه‌ها، نرم‌افزارهای برنامه‌ریزی مواد مورد نیاز (MRP)^۷ بوجود آمدند که علاوه بر قابلیت‌های BOMP، قابلیت کنترل بر انبار و زمان‌بندی فرآیند تولید را نیز دارا بودند. به دنبال آن، منطق MRP گسترش بیشتری یافت و در قالب نرم‌افزارهای برنامه‌ریزی منابع تولید (II MRP)^۸ محاسبات بسیاری از منابع تولید را، علاوه بر مواد شامل شد. این نرم‌افزارها علاوه بر قابلیت‌های MRP دارای قابلیت برنامه‌ریزی نقدینگی، مدیریت منابع انسانی، برنامه‌ریزی میزان حجم انبار و حمل کالا نیز بودند.

در اواخر ۱۹۸۰ و اوایل ۱۹۹۰ با ورود سیستم‌های پشتیبانی‌کننده تصمیم و ایجاد سیستم‌های یکپارچه در رابطه

با تمامی فرایندهای کسب و کار مفهوم سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه شکل گرفت. در نسخه‌های جامع‌تر سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه، سیستم الکترونیکی مبادله داده‌ها (EDI)^۹ و سیستم‌های دیگر مربوط به تجارت الکترونیک نیز به مجموعه این سیستم‌ها اضافه می‌شود. این نسخه‌های جدید تحت عنوان سیستم برنامه‌ریزی گسترش یافته منابع بنگاه (Extended ERP یا ERP II) مطرح گردیده‌اند. (اعتماد مقدم، ۱۳۸۴) سیستم اطلاعاتی جامع، مزایای زیادی برای سازمان‌ها ایجاد می‌کند که شامل افزایش کارایی و اثربخشی در عملیات و رویه شرکت و تصمیمات راهبردی است.

مزایا و معایب سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه

در صورت شناخته شدن کامل سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه مزایایی از قبیل؛ یکپارچه‌سازی و تمرکزگرایی بانک اطلاعاتی، تسریع داد و ستد اطلاعات، کاهش موجودی‌ها، سهولت بیشتر در مدیریت مالی، حفظ عرضه محصولات در بازار، افزایش قدرت تولید، کاهش هزینه‌های حمل و نقل و پشتیبانی، بهبود در سرعت واکنش نسبت به مشتریان، افزایش انعطاف‌پذیری، ایجاد زمینه برای تجارت الکترونیک می‌توان نام برد.

اما به‌رغم محاسن گفته شده در مورد سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه، این سیستم‌ها دارای معایبی نیز می‌باشند که عوامل ذیل می‌تواند مواردی از آن معایب باشد (امینی، ۱۳۸۴):

پیاده‌سازی آن مشکل است. یعنی تبدیل عملیات کسب و کار به فرایندهای کسب و کار مشکل است.

اگر پیاده‌سازی بامشکل همراه شود، آینده سازمان مبهم خواهد شد و به خارج شدن از چرخه فعالیت تجاری منجر می‌شود.

۱. پیاده‌سازی آن زمان بر است.

۲. پرهزینه و گران است (خرید نرم‌افزار، مشاوره با افراد متخصص، آموزش کارکنان و هزینه‌های پنهانی مانند؛ تبدیل داده‌ها به قالب‌های جدید، آزمایش کردن، مستند سازی).

۳. و بالاخره به علت هزینه بالا آن، روی سرنوشت و موفقیت سازمان شرط‌بندی می‌شود.

دلایل عدم موفقیت سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه پیاده سازی سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه همیشه منجر به نتایج مناسب نمی‌شوند، زیرا عوامل و دلایلی وجود دارند موجب اختلال در پروژه پیاده‌سازی می‌شوند و باید قبل از پیاده‌سازی به آنها توجه کرد که به‌طور خلاصه می‌توان این موارد را ذکر کرد:

مقاومت: مقاومت‌ها و ایستادگی‌ها می‌تواند ناشی از عواملی مانند ناشناخته بودن وضعیت جدید پس از تغییر، دانش ناکافی مدیران و کارکنان برای وضعیت جدید، ایجاد شفافیت در اطلاعات و در نتیجه شفافیت در عملکردها، کاهش رده‌های سازمانی و حرکت به سمت سازمان مسطح باشد.

عدم توجه کافی به فرهنگ سازمانی و فرهنگ ملی: نتایج برخی تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که فرهنگ سازمانی با مشکلات پیاده‌سازی سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه مرتبط است اما فرهنگ ملی مرتبط نیست. آنها نتیجه گرفته‌اند که روش‌های راه‌اندازی سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه را بهبود بخشند بنابراین باید نسبت به ذینفعان و سنجش مربوط به ایشان آگاهی داشته باشند. به علاوه، گاه از این بحث می‌شود که اطمینان داخل سازمان و میان سازمان و شرکت‌های فرعی در این زمینه مهم است. عدم حمایت مدیران رده بالا.

عدم تناسب سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه با سیستم‌های شرکت (چه سخت‌افزاری و چه نرم‌افزاری) ادغام سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه با سیستم‌های موجود بسادگی نمی‌باشد. (منجر به ایجاد اطلاعات اشتباه و تعطیلی موقت شرکت می‌شود.)

عدم توجه کافی به ریسک‌های پیاده‌سازی: ریسک‌هایی چون عدم ثبات در اهداف راهبردی، عدم توانایی کافی در مدیریت پروژه (وجود تناقض بین منافع مدیریت پروژه با اهداف سیستم‌های ERP)، عدم توانایی کافی در تیم اجرا، صحت اطلاعات، آموزش گسترده در سطح مختلف سازمان، تعیین شاخص‌های اندازه‌گیری برای پیشرفت پروژه، تعیین حوزه‌های آغازین.

حسابداری قلب یک سیستم برنامه‌ریزی منابع بنگاه است، بطور نمونه، به هم پیوستن کاربردهایی از قبیل دفتر کل، حساب‌های دریافتی و پرداختی، دارایی‌های ثابت،

(اطلاعات بیشتر در نمایشگر ۱ خلاصه شده است). بنابراین بدیهی است که پذیرندگان سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه نگرانی‌های مهمی در باره یکپارچه کردن فرآیند حسابداری داشته باشند، زیرا باید تغییرات در روش‌های حسابداری را به‌طور شفاف توجیه کرده باشند.

از شرکت‌های پذیرنده سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه پرسیده شد که چرا سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه را انتخاب کرده‌اید. بیشتر آنها دلایل عمومی زیر را برای پذیرش سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه بیان کردند:

۱- افزایش تقاضا برای اطلاعات بلادرنگ

۲- اطلاعات برای تصمیم‌گیری

۳- یکپارچه کردن نرم‌افزارهای کاربردی

مزایای مشخص سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه اثر تحریک‌کننده‌ای بر پذیرندگان سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه گذاشته است. بیشتر این شرکت‌ها آنها (۵۴ درصد) مهندسی مجدد فرآیندهای کسب و کار (BPR) را انجام داده‌اند که شرط لازم برای موفقیت در پیاده‌سازی سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه است. نیمی از آنها پذیرش سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه را با هدف کاهش هزینه‌ها و نیمی از آنان با هدف افزایش فروش مدنظر قرار داده‌اند (اطلاعات بیشتر در مورد دلایل پذیرش سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه در نمایشگر ۲ خلاصه شده است).

روش‌های حسابداری و سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه

شواهد کنونی راجع به اجرای ماجول‌های حسابداری و دلایل مطرح شده برای پذیرش سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه سبب می‌شود تا انتظار تغییرات قابل توجهی در روش‌های حسابداری سیستم‌های قبلی سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه داشته باشیم. رویه‌های حسابداری متأثر از پذیرش سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه، مرتبط با مواردی مثل افزایش استفاده از «فعالیت حسابرسی داخلی»، «شاخص‌های عملکرد غیرمالی» و «تجزیه و تحلیل سودآوری توسط واحدهای بازرگانی و تولید شرکت» هستند. مسلماً، این تغییرات منجر به یکپارچه کردن نرم‌افزارهای کاربردی، تولید اطلاعات بلادرنگ و مخصوصاً

مدیریت وجه نقد، کنترل هزینه‌ها و بودجه‌بندی. به هر حال سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه به شرکت‌ها پیشنهاد می‌کنند که فرایندهای شرکت را با ادغام همه قلمروهای عملیاتی در سازمان بهبود ببخشند. داده‌های مالی و غیرمالی می‌توانند ادغام شوند.

ضمناً سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه دارای اثربخشی بیشتر در پردازش معاملات و اثربخشی کمتر در گزارشگری و تصمیمات پشتیبان است. به‌علاوه اینکه سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه، انگیزه‌ها و ابزارهایی را برای پذیرش روش‌های حسابداری جدیدتر از قبیل بودجه‌بندی بر مبنای فعالیت (ABB)^{۱۰} و هزینه‌یابی چرخه تولید (PLC)^{۱۱} آماده می‌کند.

اسپاتیس و کنستانتینس تغییرات فرایندهای حسابداری همراه با استقرار سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه را مورد بررسی قرار داده‌اند. آنها در تحقیق خود دیدگاه مدیران شرکت‌هایی را مورد بررسی قرار داده‌اند که این سیستم‌ها را پذیرفته‌اند. توجه این تحقیق بیشتر متمرکز بر تغییرات فرآیند حسابداری است. به‌علاوه انگیزه شرکت‌ها برای پذیرش سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه نیز مورد بررسی قرار گرفته است. هدف اسپاتیس و همکار او، روشن کردن مزایای سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه در مقایسه با سیستم‌های اطلاعاتی رایج است. سؤالات این تحقیق به‌صورت زیر خلاصه می‌شوند:

(Spathis, Constantinides, 2004)

* سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه چه تاثیری بر فرآیند حسابداری دارند؟ چه تغییراتی با پذیرش این سیستم‌ها در فرآیند حسابداری به‌وجود می‌آید؟

* چگونه و چه اندازه کاربرد سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه بر فرآیند حسابداری تاثیر گذاشته است؟

* چرا شرکت‌ها تصمیم به راه‌اندازی سیستم برنامه‌ریزی منابع بنگاه می‌گیرند یا نمی‌گیرند؟

مدیران شرکت‌هایی که سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه را پذیرفته‌اند بیان می‌کنند که تنها چند ماجول از این سیستم‌ها را مورد استفاده قرار داده‌اند. اگر چه همه آنها ماجول‌های حسابداری مدیریت و مالی را به‌کار گرفته‌اند. به‌علاوه اکثریت آنها ماجول‌های خرید، موجودی کالا، هزینه‌یابی، دفتر ثبت دارایی‌های ثابت را اجرا می‌کنند

نمایشگر ۱- ماجول‌های عملیاتی در محیط سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه

تعداد	درصد	
۲۶	۱۰۰	حسابداری مالی
۲۶	۱۰۰	حسابداری مدیریت
۲۲	۹۲	دفتر ثبت دارایی‌های ثابت
۲۲	۸۹	هزینه‌یابی
۲۲	۸۵	خرید موجودی
۱۲	۴۶	تولید
۱۲	۴۶	پشتیبانی
۹	۳۵	لیست حقوق و مزایا
۲	۸	مدیریت کیفیت
۱	۴	تجارت الکترونیک

نمایشگر ۲- دلایل پیاده‌سازی سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه

تعداد	درصد	
۲۵	۹۶	افزایش تقاضا برای اطلاعات بلادرنگ
۲۳	۹۲	تولید اطلاعات برای تصمیم‌گیری
۲۰	۷۷	یکپارچه‌سازی فرآیندها
۱۳	۵۳	مهندسی مجدد فرایندهای کسب و کار (BPR)
۱۳	۵۰	کاهش هزینه
۹	۳۵	الزامات مالیاتی
۸	۳۱	معرفی یورو
۸	۳۱	افزایش فروش
۷	۲۷	استفاده از برنامه کسب و کار جدید
۵	۱۹	توسعه فعالیت‌های جدید در زمینه قراردادهای تجاری
۵	۱۹	رقابت
۴	۱۵	توسعه اینترنت
۲	۸	یکپارچه کردن سیستم‌های اطلاعاتی
۲	۸	الزامات بازار سهام (بورس اوراق بهادار)
۲	۸	وجوه دولتی - کمک مالی
۱	۴	مشکلات سال ۲۰۰۰

قادر ساخته تا تجزیه و تحلیل نسبت‌های مالی، تهیه بودجه (شامل بودجه‌بندی نقدی)، مراکز سود، هزینه‌یابی جذبی و تجزیه و تحلیل سودآوری برای هر مشتری را شروع کنند. این تغییرات نیز ناشی از در دسترس بودن اطلاعات بلادرنگ و یکپارچه کردن نرم‌افزارهای کاربردی و در جهت تقویت شواهد بحث‌های مطرح شده قبلی است. تعدادی

تولید اطلاعاتی برای تصمیم‌گیری می‌شوند. اطلاعات بیشتر در مورد تغییرات ایجاد شده در روش‌های حسابداری بعد از پیاده‌سازی سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه در نمایشگر ۳ خلاصه شده است.

اطلاعات نمایشگر ۳ نشان می‌دهد که پذیرش سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه، شرکت‌های بسیاری را

نمایشگر ۳- رویه‌ها و روش‌های حسابداری استفاده شده بعد از به‌کارگیری سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه

درصد	تعداد	
۶۹	۱۸	حسابرسی داخلی
۶۹	۱۸	شاخص‌های عملکرد غیرمالی
۶۶	۱۷	تجزیه و تحلیل‌های سودآوری هر فعالیت/بخش تجاری
۵۸	۱۵	تجزیه و تحلیل‌های سودآوری هر محصول
۵۴	۱۴	تجزیه و تحلیل نسبت‌های مالی
۵۰	۱۳	بودجه‌بندی نقدی
۵۰	۱۳	بودجه‌بندی جامع
۵۰	۱۳	مراکز سود
۵۰	۱۳	هزینه‌یابی جذبی
۴۶	۱۲	تجزیه و تحلیل‌های سودآوری هر مشتری
۴۲	۱۱	مراکز هزینه
۳۹	۱۰	بودجه‌بندی سرمایه‌ای
۲۷	۷	هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت
۱۹	۵	هزینه‌یابی هدف
۱۹	۵	هزینه‌یابی تفاضلی

نمایشگر ۴- تاثیر سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه بر روی فرآیند حسابداری

نما(مد)	میان	انحراف معیار	میانگین	
۵۰۰	۶۰۰	۰۹۲	۵۷۳	افزایش انعطاف‌پذیری در تولید اطلاعات
۶۰۰	۶۰۰	۱۲۹	۵۳۱	افزایش یکپارچگی فرایندهای حسابداری
۶۰۰	۵۰۰	۱۰۰	۵۲۷	بهبود کیفیت گزارش‌ها و صورت حساب‌ها
۵۰۰	۵۰۰	۱۲۰	۴۸۱	بهبود تصمیم‌گیری بر اساس اطلاعات حسابداری به‌موقع و قابل اتکا
۵۰۰	۵۰۰	۱۱۳	۴۸۱	کاهش زمان بستن حساب‌های سالانه
۶۰۰	۵۰۰	۱۵۱	۳۷۳	بهبود فرآیند تصمیم‌گیری
۵۰۰	۵۰۰	۱۳۶	۴۶۲	افزایش استفاده از تجزیه و تحلیل‌های نسبت‌های مالی
۴۰۰	۵۰۰	۱۱۷	۴۶۲	کاهش زمان انتشار گزارش‌ها و صورتحساب‌ها
۵۰۰	۵۰۰	۱۱۷	۳۵۸	بهبود عملکرد حسابرسی داخلی
۵۰۰	۵۰۰	۱۳۲	۴۵۳	کاهش زمان بستن حساب‌های ماهانه
۵۰۰	۵۰۰	۱۳۹	۴۲۶	کاهش زمان بستن حساب‌های فصلی
۵۰۰	۴۰۰	۱۲۵	۴۲۷	کاهش زمان فرآیند معاملات
۳۰۰	۴۰۰	۱۵۶	۳۹۶	بهبود کنترل سرمایه در گردش
۱۰۰	۳۰۰	۱۵۸	۲۸۱	کاهش زمان تهیه لیست حقوق
۱۰۰	۳۰۰	۱۳۳	۲۷۳	کاهش کارکنان قسمت حسابداری

مزایای حاصله در نمایشگر ۴ خلاصه شده است. پیاده‌سازی سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه ممکن است کامل نباشد، در نتیجه شرکت‌ها تاکنون نتوانسته از تمامی توان این سیستم‌ها بهره بگیرند. یعنی تمام عملیات کسب و کار تاکنون یکپارچه نشده‌اند و اشاره دارد بر اینکه امکان بهبود زیادی در فرآیندهای حسابداری وجود دارد.

نتیجه

نتایج مطالعات انجام شده بر این موضوع دلالت دارد که شرکت‌هایی که سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه را پذیرفته‌اند بخاطر ادامه بقا و موفقیت در بازارهای رقابتی به پذیرش این سیستم‌ها متمایل شده‌اند. به عبارت دیگر یکپارچگی کاربردها، اطلاعات بلادرنگ، و مخصوصاً تولید اطلاعات برای تصمیم‌گیری، انگیزه‌های پذیرش سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه بوده است. توجه به این قبیل مزایا بیش از هر چیز موید این است که سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه بیشتر به عنوان ابزاری لازم برای بقا در محیط کسب و کار جدید تلقی می‌شود تا اینکه حرکت راهبردی جدیدی باشد. بنابراین سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه فرصتی تازه به شرکت‌ها می‌دهد تا برای مهندسی مجدد و از نو نوشتن روش‌ها و سیستم‌های اطلاعاتی‌شان اقدام کنند.

شواهد تجربی، شروع تغییر در فرآیند حسابداری همراه با پذیرش سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه را تایید می‌کند. این تغییرات بیشتر شامل توسعه فعالیت حساب‌برسان داخلی، و استفاده از شاخص‌های عملکرد غیرمالی و تجزیه و تحلیل‌های سودآوری در سطح محصول است.

یکپارچگی نرم‌افزارهای کاربردی حسابداری، سبب افزایش انعطاف‌پذیری تولید اطلاعات و بهبود کیفیت گزارش‌های مالی و تصمیم‌گیری براساس اطلاعات حسابداری به موقع و قابل اتکا، می‌شود. البته واقعیت این است که بعضی تغییرات در فرآیند حسابداری را نمی‌توان به سادگی عملی کرد و نیز برخی از مزایای بالقوه سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه نمی‌توان در دوران نوپایی سیستم بدست آورد. از این گذشته، به‌خاطر پیچیدگی سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه، برای بهره‌مندی استفاده‌کنندگان از تمام مزایای آن، باید زمان لازم سپری شود. در حقیقت،

اندک اما قابل توجه از پذیرندگان سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه چند مورد از فنون حسابداری پیشرفته را در فرآیند حسابداری آغاز کرده‌اند. این فنون شامل هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت (ABC)^{۱۲} و هزینه‌یابی هدف است. تحقیقات دیگر نشان می‌دهد که مواردی شامل استفاده از شاخص‌های عملکرد مالی و غیرمالی، تجزیه و تحلیل سودآوری مشتری، بودجه‌بندی بر مبنای فعالیت (ABB) و نظایر آن توسط شرکت‌های پذیرنده سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه استفاده شده است. شاید این بدان علت باشد که استفاده‌کنندگان از سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه، این روش‌ها را از قبل هم استفاده می‌کرده‌اند.

پس از بحث پیرامون انگیزه‌های موجود در پذیرش سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه و تغییرات ایجاد شده در رویه‌های حسابداری، این سوال همچنان وجود دارد که تاثیر اصلی سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه بر روی پذیرندگان آن چیست؟ یعنی تا چه اندازه استقرار این سیستم‌ها هدف‌های ایشان را تامین کرده است؟ شرکت‌های پذیرنده در پرسشنامه‌ای درباره ارزیابی مزایای واقعی بدست آمده از طریق راه‌اندازی سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه پاسخ داده‌اند. بیشتر آنها مزایای بدست آمده از طریق سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه را مربوط به «افزایش انعطاف‌پذیری در تولید اطلاعات»، «افزایش یکپارچگی کاربردهای حسابداری» و «بهبود کیفیت گزارش‌های صورت‌های مالی» می‌دانند. به عبارت دیگر یکپارچگی فرآیندهای حسابداری، تولید اطلاعات بلادرنگ و مخصوصاً تولید اطلاعاتی برای تصمیم‌گیری، بطور صریح و آشکار بر فرآیند کسب و کار و مخصوصاً بر روش‌های حسابداری پذیرندگان سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه اثر می‌گذارند. مزایای اضافی بدست آمده با اینکه اندک است ولی موجب کاهش زمان بستن حساب‌ها و کاهش زمان تهیه صورت‌های مالی می‌شوند. به‌علاوه باعث «بهبود فرآیند تصمیم‌گیری» و «افزایش استفاده از تجزیه و تحلیل نسبت‌های مالی» و «بهبود عملکرد حساب‌رسی داخلی» می‌شوند.

از سوی دیگر، بر خلاف انتظار منطقی، متغیرهای «بهبود کنترل سرمایه در گردش»، «کاهش تعداد کارکنان بخش حسابداری» و «کاهش طول زمان تهیه لیست حقوق» دارای مزایای کمتری تلقی شده‌اند. اطلاعات بیشتر در مورد

HESABYAR
 حساب‌یار
 بار نرم افزاری حسابداری
 برای بازرگانان موفق و مدیران دردا
 قدرتمند
 مطمئن
 ارزان
 آسان
 www.hesabyar.com

تست و پیش‌نویس
 قابل نصب روی همه ویندوزها
 Win 95 - 98 - ME - 2000 - XP

- ✓ حسابداری کاملاً هوشمند دویل استاندارد
- ✓ درسه سطح کل، معین، تفصیلی با تنظیم اتوماتیک دفاتر
- ✓ خرید - فروش - انبارها - چک و تولید
- ✓ فاکتور فروش با بدهکار شدن مشتری، نقدی، چک
- ✓ گروه، منطقه و حسابداری شعب
- ✓ کارت حسابداری انبار با تعداد و قیمت و سود فروش کالا
- ✓ دریافت چک - پرداخت چک - انتقال چک اتوماتیک
- ✓ پروژه‌ها برای شرکت‌های پیمانکاری
- ✓ دارای تصحیح و ابطال سند - قبض - حواله
- ✓ قابلیت چاپ از همه قسمت‌های برنامه با رعایت روی مانیتور
- ✓ تراز آزمایشی ۵ ستونی - مشاهده دفتر و تراز در هنگام صدور سند
- ✓ تراز و صورت حساب سود و زیان و عملکرد سود و زیان
- ✓ صورت حساب مشتری با عملکرد انبار
- ✓ مرکز هزینه، الحاق سند، کمی سند
- ✓ قیمت تمام شده، حسابداری چند شرکت
- ✓ لیست کالاهای فروش رفته به مشتریان
- ✓ نگهداری سالیانه مالی متعدد جهت دسترسی به اطلاعات
- ✓ ترازهای ۶ ستونی و ۹ ستونی
- ✓ تهیه گزارشات به صورت HTML
- ✓ تهیه گزارشات در صفحه گسترده Excel
- ✓ امکان انتقال گزارشات به MS-Word
- ✓ کنترل سقف اعتبار مشتریان - پورسانت بازرگانی
- ✓ کنترل موجودی زیر نگاه سفارش
- ✓ گزارش حسابرسی سابقه چکها
- ✓ صدور فاکتور فروش از طریق دستگاه بارکد

یکسال گارانتی با آموزش رایگان
 CD نصب برنامه، قفل سخت‌افزاری
 کتاب راهنما - VCD آموزش

حسابدار حرفه‌ای
حسابدار تخصصی
حسابدار تولیدی
حسابدار بین‌المللی
فروش و پشتیبانی:
 ۸۸۴۳۳۳۷۰-۱
 ویژه: ۸۸۴۵۴۵۶۵
 ۰۹۱۲۳۲۵۳۴۷۱

مزایای پیاده‌سازی سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه در طول زمان افزوده می‌شود. اگر چه این تغییرات و مزایای مربوطه به خودی خود ابتکار و نوآوری محسوب نمی‌شوند ولی در ارتباط و انطباق با تغییرات محیط کسب و کارند.

پی‌نوشت

- 1- Enterprise Resource Planning(ERP)
- 2- Conventional Information systems
- 3- Information and Communication Technologies(ICT)
- 4- Integration
- 5- Advanced Manufacturing Technologies(AMT)
- 6- Bill Of Material Processor(BOMP)
- 7- Material Requirement Planning(MRP)
- 8- Manufacturing Resource Planning(MRP)
- 9- Electronic Data Interchange(EDI)
- 10- Activity Based Budgeting(ABB)
- 11- Product Lifecycle Costing(PLC)
- 12- Activity Based costing(ABC)

منابع

- ۱- اعتماد مقدم، کامران (۱۳۸۴). «واقعیت سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمان». مجله مشاور مدیریت. شماره ۷.
- ۲- امینی، پیمان (۱۳۸۵). «سیستم برنامه‌ریزی منابع بنگاه و عوامل حیاتی موفقیت آن». ماهنامه حسابداری. سال بیستم، شماره ۱۷۱.
- ۳- عرب مازار یزدی، محمد؛ رافیک باغومیان (۱۳۸۵). «آثار سیستم های برنامه‌ریزی منابع بنگاه (سال ERP حسابداری مدیریت)». ماهنامه حسابداری بیستم، شماره ۱۷۱ و ۱۷۲.
- ۴- عرب مازار یزدی، محمد؛ حمید حنیفه زاده (۱۳۸۵). «چارچوب پیاده‌سازی نظام‌های برنامه‌ریزی منابع بنگاه در کشورهای پیشرفته و در حال توسعه». ماهنامه حسابداری. سال بیستم، شماره ۱۷۵.
- ۵- کازرونی (۱۳۸۴). «ای. آر. پی. چالش‌ها و ریسک‌ها». مجله مشاور مدیریت. شماره ۷.
- ۶- سعیدی، فرشته (۱۳۸۴). «ERP و مدیریت. حساب‌رسان و بازار سرمایه». مجله حسابداری رسمی. شماره ۵ و ۶.
- 7- Spathis Charalambos, Sylvia Constantinides (2004). "EnterpriseResource Planning Systems' Impact on Accounting Processes". *Business Process Management Journal*, Vol. 10, No. 2.